

פרשת שבוע עפ"י השפת אמת

ע. ה. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. יז. יח. יט. כ.

[תרל"ה]

במדבר'י נר מצוה כו' (משלי י, כג) נרי בידך כו' נר ה' נשמת אדם כו' (שם כ, כז). פירוש נר ה' כי השגחתו יתברך בתחתונים הוא על ידי נשמת בני ישראל. וכפי עבודת בני ישראל ממשיכים השגחת ה' יתברך והארת פניו בעולם. ויש ב' מיני חושך. אחד על ידי היצר הרע וסטר אחרא שהוא חושך ממש ועל ידי המצות מבטל זה החושך. וזהו שכתוב כאילו מדליק נר לפני הקב"ה פירוש שמכין מקום לחול שם כבוד מלכותו יתברך. ועל ידי זה מחיה נפשו שנקראת נר כו'. פירוש שגם אור העליון נקרא אצלנו חושך כמו שכתוב בספרים² שהוא גבוה מהשגחתנו. לכן נקרא חושך. וכפי מה שהאדם מאיר בחושך הגשמי על ידי נרות המצות. כמו כן זוכה להמשיך אור על נשמתו ונפשו מאור העליון כנ"ל. ופירוש ואתה תצוה כו' (שמות כו, ט). שייכנס המצוה בנפשות בני ישראל שיהיו הם עצמם המצוה. כי באמת רמ"ח איברים מיוחדים להמצות³. ובגמרא⁴ ועשיתם אותם (דברים כט, ח) ב' פירושים. א' כי מי שמקיים מצוה מעלה עליו הקב"ה כאלו עשה. ב' כאלו עשה עצמו. ע"ש בסנהדרין פרק חלק. וב' הפירושים הם אחד כי תיקון האדם הוא על ידי המצות שצריך להיות מיוחד לה' יתברך. שהוא משולח בעולם רק לעשות רצון בוראו. ונמצא הוא עצמו המצוה. וכן פירוש⁵ אשר קדשנו במצותיו וצונו כנ"ל:

⁴ אמר ריש לקיש כל המלמד את בן תבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו, שנאמר זאת הנפש אשר עשו בחרן. ר"א אומר כאילו עשאו לדברי תורה, שנאמר 'שמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם', רבא אמר כאילו עשאו לעצמו, שנאמר 'ועשיתם אותם' אל תקרי אותם אלא אתם' (סנהדרין צט ע"ב).

[תרל"ה סנהדרין]

יש ללמוד אשר טוב לאדם ליחד מדה מיוחדת ומצוה מיוחדת לעשותה תמיד בשמירה עצומה⁴. ועל ידי זה יוכל למשוך הארה ותיקון לכל המידות. וזהו שכתוב במדרש ממנו יתד כו'. שעל ידי בחירת אהרן היה יתד קבוע לבני ישראל. כי הקב"ה הרים אותו שיהיה נפרש מכל דבר רע. וממילא על ידי זה היו יכולין בני ישראל לחזור תמיד להתדבק בהבורא יתברך:

⁴ ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך תהי' ממנו פנה ממנו יתד ממנו קשת מלחמה, בא וראה אומות הקדמונים כשהיו מבקשים להעמיד להם מלך היו מביאים מכל מקום ומעמידים עליהם שבה' א' ימלוך באדם מדנהבה מביצה' וכן בלן, אבל ישראל אינו כן אלא מהם גדוליהם מהם מלכיהם, מהם כהניהם, מהם נביאיהם, מהם שריהם, שנאמר 'ממנו פנה' זו המלך דוד שנאמר 'אבן מאסו הבונים יתד במקום פניה', ממנו יתד' זה כהן גדול שג' 'ותקעתו אחיך ואת בני אתו' מדיכן 'ותוך בני ישראל' (שמו"ד לו).

פרשת תצוה

(תצוה כו, כו)

ה. ה. ה. ה. ה. ה. ה. ה. ה. ה. ה.

[תרל"ב]

בהדרגה. וזהו אסור ברהטים. רץ אברהם. וניתן הכח למשה רבינו ע"ה שהוא כלל הדעת שבישראל⁴. שכבשתלין בני ישראל אל שורשם יוכלו לקיים אשר יוגור עליהם. וזה ואתה תצוה כו'. ומפרש המדרש איך יכולין בני ישראל ליתן אור לה' יתברך מכל הנבראים. ואמר שהוא על ידי ב' בחינות הנ"ל הביטול והנדיבות למסור נפשם לה' יתברך:

[תצוה כו, כו]

במדבר⁵ שנמשלו בני ישראל לזית מה שמן אינו מתערב כו' צף למעלה כו'. ועל זה נאמר (שמות כו, ט) ויקחו אליך שמן זית כו'. שזה המבוקש מבני ישראל לשמור חיות הפנימי. חלק אלקי שיש בכל איש ישראל שלא יתערב בגשמיות. ויהיה צף למעלה:

⁵ מה ראה ירמיה למשול אבותינו כזית אלא כל המשקין מתערבים זה בזה והשמן אינו מתערב אלא עומד כך ישראל אינם מתערבים עם העובדי כוכבים שנאמר 'ולא תחתון בם', ור"א כל המשקים אדם מערב בהם ואינו יודע איזה תחתון ואיזה עליון אבל השמן אפילו אתה מערבו בכל המשקין שבעולם הוא נתון למעלה מן אבותינו בשעה שהיו עושים רצונו של מקום נצבים למעלה מן העובדי כוכבים שנאמר 'ותתן ה' אלקיך עליון' (שמו"ד לו, א).

ואתה תצוה כו' (שמות כו, ט) פירש במדרש' כי לא לאורה צריך רק שתאירו לי כו'. כי בודאי הרצון מבני ישראל אשר ימשכו כל הנבראים אחר שורשם בשמים. ועל ידי זה יאירו בעולם כי יש נקודה חיות מאירה בכל נברא. להעלות נר תמיד (שם). פירוש תמיד הוא בכל דבר ובכל עשיה יהיה רק כדי להיות עליה לה' יתברך. מה רב טובך אשר צפנת כו' (תהלים לא, כ). פירוש הפשוט אור הצפון הוא אור הנשמה מעשה בראשית שנגנז ונסתר בעולם הזה כנ"ל. ושמעתי מאא"ז מו"ר ז"ל כי בשבת מתגלה מאור הנגנז כנ"ל. כי בשבת קודש יש עליה לכל מעשה בראשית. ובמדרש תנחומא³ ראשך כו' ככרמל (ש"ה י, ו) הרש כו' והדל שבישראל כאליהו כו' מלך אסור ברהטים (שם) בזכות רץ אברהם כו' (בראשית יח, ז) משה ויהי בישורון מלך (דברים לג, ז) גזר עליהם ויעשו כו' ע"ש. והלא כתיב ראשך. אך זה הפירוש על ידי רישות ודלות שיוודעין שהכל רק מה' יתברך. על ידי זה נדבקין בראשית שהוא שורש החיות מה' יתברך. וזה עיקר הרצון בשמים כנ"ל. וזהו כתיב למאור (שמות כו, ט) על ידי בחינת הביטול לה' יתברך כנ"ל. וגם על ידי התלהבות שלא

[תצוה כו, כו]

ובר'ש"י דהעלות נר תמיד שצריך להדליק שתהא שלהבת עולה מאליה. פירוש כי קיום המצות איננו בכח אנושי. רק על ידי קיום המצוה מעורר כח עליון. וכן בכל עבודת האדם. כי הקב"ה נתן בנפש ישראל נקודה קדושה. ועל ידי היגיעה והעבודה מצא מין את מינו וניעור ומתעורר כח הפנימי. וזה ענין שתהא שלהבת עולה מאליה. ועל ידי זה הוא דבר של קיימא. כי הדבר הנעשה בכח האדם יש לו הפסק. אבל כשמתעורר כח הקב"ה הוא קיים לעד. וזהו שכתוב (שמות כו, כא) יערוך אותו כו'. שעיקר העבודה לסדר הדברים להעמידן במקומן עד שיהיה להם דביקות במקורם כנ"ל. ועל ידי זה להעלות נר תמיד (שם ט) שעל ידי העליה עד השורש כנ"ל על ידי זה הוא קיים לעד כמו שכתבנו:

[תרל"ז]

ה. ה. ה. ה. ה. ה. ה. ה. ה. ה. ה.

באפוד היו אבני שוהם בלבד¹² והוא אבנו של יוסף¹³. כי יוסף הוא בחינת זכרון¹⁴. והאבנים היו לזכרון השבטים לפני הבורא יתברך¹⁵. ובחושן היה כל שבט בפרט. ובאפוד שהוא למעלה על כתפיו. היה כלל השבטים. והוא יוסף שהוא שורש כל השבטים ולמעלה מהם כנ"ל:

[תרל"ח]

במדבר'י ואתה תצוה כו' (שמות כו, ט) זית רענן כו' (ירמיה יא, טז). ביאור הענין שיש בנפשות בני ישראל נקודה טמונה אשר על זה נאמר (משלי ב, ד) אם תבקשנה כו' וכמטמונים תחפשנה כו'. ועל ידי רוב יגיעות נפש ויגיעות בשר לזכך החומר. מתגלה הפנימיות. וזה הדמיון לזית רענן שצריך כמה יגיעות להוציא השמן. והנה כתיב (שם ו, כג) נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. פירוש שנפשות בני ישראל הם הפתילות להמשיך השמן אחר האור². ומשה רבינו ע"ה שורש התורה הוא האור. ולכן נאמר (שמות כו, ט) ויקחו אליך שמן זית להיות נמשך אחר הפתילה כנ"ל. והמצות הם הכלים שבאמצעות המצות מתחברין השמן והפתילה להאור. וכמו כן באדם עצמו יש כל אלה הענינים הנמצאים בכלל ישראל. כמו כן בכל פרט. ובמדרש³ ממנו פנה ממנו יתד כו' (יחזקאל ד, ט) שהקב"ה עשה האדם ישר שנמצא בו שלימות של כל הברואים מתהום ארעא עד רום רקיעא. והנה אהרן הנהגה נבחר להיות עובד ה'. והיה זה לטובת בני ישראל אחר החטא שהיה בהם תערובות טוב ורע. היתה עצתו של הקב"ה להיות בוחר אדם מיוחד לדורותיו אחריו להיות טהור. ועל ידי זה ימשך מכוזו טהרה לכלל ישראל. וכמו כן

¹² וזהו כי יוסף הוא בחינת זכרון, והאבנים היו לזכרון השבטים לפני הבורא יתברך, ובחושן היה כל שבט בפרט. ובאפוד שהוא למעלה על כתפיו. היה כלל השבטים. והוא יוסף שהוא שורש כל השבטים ולמעלה מהם כנ"ל:

[תרל"ט]

12

במדרש זית רענן כו' (ירמיה יא, טו). כי בא להראות שגם כשבני ישראל בשפל המדרגה. מכל מקום נמצא נסתר בהם אור התורה. רק שצריכין יגיעה לברר הפנימיות. ולכן אם כי יש להם כמה מדריגות זו למעלה מזו. מכל מקום מדרגה זו נמצא בהם לעולם. וירמיהו הגיד זה בהיותם בשפל המצב. אף על פי כן זית רענן כו'. וגם בכאן אחר החטא שהיו בני ישראל בשפל המדרגה. והראה הקב"ה למשה רבינו ע"ה כי מכל מקום נמצא בהם הארה גנוזה. ואמר (שמות כו, ט) ואתה תצוה שעל ידי שמישה רבינו ע"ה לא היה בכלל החטא והוא הוא הראש והשורש של כללות ישראל. ולכן היה בכחו לחזור לדבק אותם בנקודת השורש כנ"ל. והכל על ידי הביטול אל השורש כידוע שיש בכל איש ישראל נפש טובה ועליו מתלבש נפש רע. ועל ידי רוב פחיתות מתעבה ומתגדל נפש הרע על נפש הטובה. אבל עיקר נפש הפנימיות הוא טוב:

14

[תרמ"א]

ויקחו אליך שמן זית זך כו' להעלות נר תמיד (שמות כו, ט). במדרש נר מצוה (משלי ו, כג) המקיים מצוה כאלו מדליק נר לפני הקב"ה ומחיה את נפשו שנקראת (שם כו, ט) נר ה' נשמת אדם נרך בידי כו'. וזה קאי בוודאי על המקיים מצוה בשורשה ותרי"ג מצות התלוין בה שעל זה מבקשים ויהי נועם ה' כו' (תהלים צ, יז). דלאו כל מוחא סביל דא. כמו שכתוב בוזהר הקדוש פרשת תרומה². והעצה לזה הביטול אל הצדיקים. כמו שכתוב ויקחו אליך. כמו דאיתא בכלל³ כשחטאו בני ישראל ניטלו מהם הכתרים. וכולן זכה משה רבינו ע"ה ונטלן. ובשבת קודש מחזיר להם כידוע⁴. כן יש לעולם בפרטות. שיש בכל נפש מישראל נצוצי קדושה שהם גבוהים עד מאוד. רק מי שאינו זוכה להמשיך נקודות אלו לכל עבודה מעשית. בא הכל לצדיקי הדור.⁵ ובעת שמתקן מעשיו מחזיר להם את שלהם⁵. וזה עצה שלא יאבד האדם חלק הטוב שבו. לכן אמרו⁶ וזכה נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן. וכן הוא בעולם הזה כנ"ל. ועל ידי זה להעלות נר תמיד כנ"ל והכו:

3. ח כתובים תורה נהגה ונאמן ונאמן

(תרמ"א)

16

בגמרא⁷ ומדרש תרומה⁸. שלשה זרים זר בארון ושולחן ומזבח. כתר תורה וכהונה ושלכות. והובא ברש"י⁹. והענין הוא שכל אלו הם מעוררין וממשיכין עור וסיוע מעולם העליון שהכחן יש לו כח לעורר בעולמות עליונים על ידי עבודה שלו. וכמו כן מלך ישראל. וכמו כן תלמידי חכמים העוסקים בתורה לשם שמים. וזה פירוש הכתר שהוא אור מקיף ומאיר למעלה מכפי מדרגת גוף האדם. וזהו המדרגה שניתן לבני ישראל שמיחדין מכל האומות שיכולין להמשיך כח מעולם העליון. וזהו שכתוב (שמות יט, ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים הוא כתר מלכות וכהונה. וגוי קדוש (שם) מרומו על התורה שהוא קודש:

17

7 "א"ר יוחנן שלשה זרים הן של מזבח ושל ארון ושל שלחן. של מזבח זכה אהרן ונטלו. של שלחן זכה דוד ונטלו. של ארון עדין מונח הוא כל הרצוג ליקח יבא ויקח" (יובא עב ע"ב).

18

8 "א"ר שמעון בן יוחאי ג' כתרים הם, כתר מלכות וכתר כהונה וכתר תורה, כתר מלכות זה השלחן דכתיב בו זר זהב טביב, כתר כהונה, זה המזבח דכתיב בו זר זהב טביב, וכתר תורה זה הארון דכתיב בו זר זהב" (שמו"ר לה, ב).

15

שעושה מצוה הוא כאלו מדליק נר לפני הקב"ה ומחיה נפשו שנקראת נר שנאמר נר ה' נשמת אדם, ומזהו וְתורה אור אלא הרה פעמים שאדם מחבב בלבו לעשות מצוה ויצר הרע שבתוכו אומר מה לך לעשות מצוה ומחסר את נכסך, עד שאתה נוטן לאתרים תן לבניך, ויצר טוב אומר לו תן למצוה ראה מה כתיב כי נר מצוה מה הנר הזה כשהוא דולק אפילו אלף אלפים קרויין וסבבן מדליקין הימנו אור במקומו, כך כל מי שיתן למצוה אינו מחסר את נכסיו, לכן נאמר כי נר מצוה ותורה אור" (שמו"ר לה, א).

[תרמ"ח]

21

במדרש¹ משל הפיקח והסומא ע"ש שלא להחזיק לי טובה כו'. וצריך ביאור כי בוודאי יש לנו להחזיק טובה להקב"ה שמאיר לנו. ונראה לבאר הענין שבא לומר כי בני ישראל מצד עצמותם הם דביקים בעצם התורה שהיא האור. וכמו שהיה קודם החטא בחינת משה רבינו ע"ה כי טוב הוא². אך אחר החטא צריך להיות האור על ידי צמצומים והתלבשות במצות גשמיות שנקראים נרות. ואמרו חז"ל³ לא היו בני ישראל ראוין לאותו החטא רק להורות תשובה. וזהו שכתוב להעלות אותנו בפני האומות. פירוש להודיע כי בני ישראל שרוין בחושך וצריכין לנרות. הכל בעבור להעלות גם האומות. ולהוציא

(תרמ"ח) המעין

22

הניצוצות קדושות שנמצא בכאן. וזה המשל בזית רענן (ירמיה יא, טו) שכתב המדרש⁴ ע"ש שמתערבין באומות ומתעלין להיות עליון כנ"ל. ולכן על ידי המשכן ובית המקדש שנבדלו מהתערובות שם היה להם המנורה. וזהו שכתוב (ישעיה נט, ז) נגששה בעורים קיר. מכלל שבאמת בני ישראל יש להם עינים פקוחות. רק ששרוין בחושך. וזהו ענין שלא להחזיק לי טובה ע"ש:

22

1 "לא שאני צריך להם אלא שתאירו לי כשם שהארתי לכם, למה כדי להעלות אתכם בפני כל האומות שהיו אומרים ישראל מאירים למי שמאיר לכל, משל לפקח וסומא שהיו מהלכין אמר הפקח לסומא בא ואני סומכך והיה הסומא מהלך, כיון שנבטט לבית אמר הפקח לסומא צא והדלק לי את הנר והאיר לי שלא תהא מחוץ לי טובה שלייתך, לכן אמרתי לך שתאיר, כך הפקח זה הקב"ה... והסומא אלו ישראל... כיון שבאו לעשות המושכו קרא למשה ואמר לו ויקחו אליך שמן זית זך, אמרו ישראל כי אתה תאיר נר ואתה אומר שנאיר לפניך, אמר להם בשביל להעלות אתכם שתאירו לי כשם שהארתי לכם, לכן נאמר זית רענן" (שמו"ר לה, ב).

13 "ואתה תצוה הה"ד זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך, וכי לא נקרא ישראל אלא כזית הזה בלבד והלא בכל מיני אילנות נאים ומשובחים נקראו ישראל... ובא ירמיה לומר זית רענן יפה פרי תואר... אלא מה הזית הזה עד שהוא באילנו מנגרין אותו ואח"כ מורידין אותו מן הזית ונחבט, ומשחובטין אותו מעלין אותו לגת ונותנין אותו במשקן ואח"כ טוחנין אותו ומקפין אותו בחבלים, ומביאין אבנים ואח"כ תנחין את שומן כך ישראל באין שובדי כוכבים וחובטין אותם ממקום למקום וחובשים אותן וכותפין אותם בקולרין ומקפין אותן טרטיטין ואח"כ עושין תשובה והקב"ה ענה להם, מנין שנא' יאנחנו בני ישראל, וכן יצר לך ומצאוך, כי אל רחום ה' אלקיך, הוי זית רענן יפה פרי תואר" (שמו"ר לה, א).

6. זית רענן יפה פרי תואר

[תרמ"ו]

19

במדרש¹ נר מצוה (משלי ו, כג) מי שעושה מצוה כאלו מדליק נר לפני הקב"ה ומחיה נפשו שנקראת נר ה' כו' שהמצוה הם תיקון הרמ"ח איברים² להיות כלי מוכן בגוף לקבל הארת הנשמה. והוא תורה אור (שם) שיש לכל נשמה מישראל שורש בתורה. ועל זה אומרים³ ותן חלקינו בתורתך. רק שצריכין להיות מקודם כלי על ידי המצות. ונקרא כל מצוה נר כי כל התרי"ג מצות כלולין זה בזה. כמו שאומרים⁴ וכל תרי"ג מצות התלוין בה. ועל ידי זה שמחיה נפשו הוא כאלו מדליק נר לפני הקב"ה. רק שצריך להיות הגוף בטל להיות מוכן רק לקבל הארת הנשמה. וזהו שכתוב במדרש⁵ לפעמים אדם רוצה לעשות מצוה ויצר הרע מקטרג עד שאתה נוטן כו'. לכך כתיב נר מצוה ותורה אור. פירוש כשהאדם יודע וזוכר כי כל הגוף ותקונו להיות נר וכלי לקבל הנשמה. וזה הוא על ידי הכנת המצות. אז אין מקום ליצר הרע לקטרג. כי אם לא יתן למצוה למה לו חיים שהכל הכנה לתורה אור כנ"ל:

20

6 "הרהר פעמים שאדם מחבב בלבו לעשות מצוה ויצר הרע שבתוכו אומר מה לך לעשות מצוה ומחסר את נכסך, עד שאתה נוטן לאתרים תן לבניך, ויצר טוב אומר לו תן למצוה ראה מה כתיב כי נר מצוה מה הנר הזה כשהוא דולק אפילו אלף אלפים קרויין וסבבן מדליקין הימנו אור במקומו, כך כל מי שיתן למצוה אינו מחסר את נכסיו, לכן נאמר כי נר מצוה ותורה אור" (שמו"ר לה, א).